

Seyahat Raporları : I.

DOĞU ANADOLU'DA FOLKLOR DERLEMELERİ

İLHAN BAŞGÖZ

İlmî Yardımcı

Geçen yıl, halk hikâyeleri derlemek için Kars bölgesine yaptığımız seyahat, bize buralarda en verimli çalışma mevsiminin kış olduğu fikrini vermişti. Buna rağmen bazı idari zorluklar yüzünden bu yılki gezimiz gene yaz aylarına rasladı. Geçen sene üç kişilik bir gurup halinde bulunmamız, profesörümüz Pertev N. Boratav'ın yanımızda olması bize bir hayli kolaylıklar sağlamıştı. Bu yıl yalnız gitmem, iznimin bir ay olması, beni belli bir bölgede derlemeler yapmağa mecbur etti. Bunun için geçen yıldan tanıdığım Kars ve köylerini çalışma bölgesi olarak seçtim.

ERZURUM'DA :

Erzurum, yolumun bir durak noktası olduğu için, orada kaldığım iki gün zarfında, şehirde bulunan hikayeci âşıkları hiç olmazsa tanımak istedim. İyi bir tesadüfle, bizim işlerimizden anlıyan ehl-i dil bir konducacı ile tanıştım; Nuri Kırklar, benimle candan ilgilendi. Tüli köyünde âşık Fazıl isminde genç bir hikayeci bulunduğunu, adamın sık sık Erzurum'a geldiğini: bana o söyledi. Benimle beraber âşık Fazıl'ın evine kadar da geldi. Fakat Fazıl Erzurum'da bulamadık. Köyünde ekininin başında idi. Kendisinden daha evvel hikâyeler derlenen Aşık Mıktadın evini de gene Nuri Ustanın yardımı ile bulduk. Mıktat, Halk Edebiyatı Arşivimize Murat Uraz tarafından hediye edilen Köroğlu hikâyelerini yazdıran âşıktır. Gençliğinde muhitinin en iyi âşığı olarak tanınan Mıktad bugün yetmişlik bir pirdir. İstasyon arkasında basık damlı, kötü bir evde oturuyor. Akşama kadar oturduğu ahır sekisinde dinlenmekten başka bir iş yapabildiği yok. Artık dünyadan elini eteğini çekmiş, saz çalıp hikâye anlatmak şöyle dursun, dışarı bile çıkamıyor. Hikâye söylemek kendisine dayanılmaz bir zahmet gibi geliyor. Buna rağmen hikâye yazmak hususundaki ricamızı kırmadı. Erçişli Emrahı anlatabileceğini söyledi. Hikâye daha evvel Murat Uraz tarafından kendisinden derlenip neşredilmişti. Fakat aynı âşıkın çeşitli zamanlarda hikâye anlatmasındaki farkları tesbit edebilmek bakımından bu metin faydalı olacaktı. Hemen yazmaya başladım. Fakat Mıktat, ancak günde bir iki saat anlatabiliyordu. Bunun için Erzurum'da kaldığım iki gün içinde ancak hikâyenin yarısını yazabildim. Zaten istediğimiz karşılaştırma için metnin bu kadarı da yetecekti.

KARS'TA:

Bu yıl Kars'a vardığım vakit orada geçen yıllardan tanımadığımız bir âşıkın hikâyecilik ettiğini işittim. Zaimli Aşık Mirza, İsmailin kahvesinde hikâye anlatıyormuş. Hemen kendisini buldum, ertesi gün yazacağımız hikâyeleri tesbit etmek için buluşmak üzere ayrıldık. Fakat Aşık Mirza söz verdiği saatte bana gelmedi. Ben yanından ayrıldıktan sonra Benliahmet'ten köylüler gelmiş kendisini düğüne götürmüşler. Bu düğün benim arayıp da bulamadığım bir fırsattı. Geçen sene bir hayli istediğimiz halde, bir düğün görememiştik. Hikayeci âşıkların icrayı sanat ettikleri toplulukların en önemlilerinden biri, hattâ birincisi düğünleridir. Aşıkların düğünlerdeki rolünün, hikâye, anlatış âdet ve ananelerinin tesbiti bunun için çok lüzumlu bir iştir. Fırsatı kaçırmadım, bir araba tutup ben de Benliahmet'e gittim,

Düğün köyün zenginlerinden, hocaya ait. Düğünün işlerini idare eden de güveyinin amcası İsmail Kiva. Köyden ve düğün sahiplerinden hiç kimseyi tanımadığım halde, sırf garip olduğum için düğün sahibi beni misafir edip ağırladı. Gariplik, doğuda halâ ehemmiyetli bir sosyal durum sayılıyor. Halk gariplere karşı kendini bazı vazifelerle mükellef sayılıyor.

Bunun için düğün sahibi beni misafirlere "gariptir, Kars'tan toyumuzu görmeye gelmiş» diye tanıttı. Gene bunun için misafirlerin hepsi, kim olduğumu bilmedikleri halde, bana garipmiş diye hürmette kusur etmediler.

Benliahmet'te düğün bitene kadar bir hafta kaldım. Düğünün dördüncü günü Berrie'ye gelin getirmeye gittik. Bir haftamızın iki günü-orada geçti. Böylece ben bir düğünün âdet ve merasimlerle bütün safhalarını tesbit edebildim Bu malûmat halk hikâyeleri üzerinde duracaklar için iki bakımdan önemli olacaktır: Bilindiği gibi halk hikâyelerinde hemen hepsinde toy = düğün meclisleri ehemmiyetli bir yer tutar. Bu meclislerde hikayeci âşıkla, sosyal çevrenin hisselerini ayırabilmek için, düğünün, bugünün cemiyetindeki yerini ve âdetlerini bilmek lâzım geliyor. Ancak bundan sonra, yani bir sosyal müessese" olarak düğünün tesbitinden sonra, bunların hikâyelerdekilerle karşılaştırılması mümkün olacaktır. Böylece bu hikâyelerdeki topluluğun malı olan unsurların ayrılmasına doğru bir adım daha atılabilir.

Düğünler hikayeci âşıkların icrayı sanat ettikleri yerlerin en mühimmi olması dolayısıyla de üzerinde durmaya degecektir. Gerçekten de hikayeci âşıkın hikâyelerini en çok satabildiği yer düğünlerdir. Şark'ta bugün bile her düğünde bir veya birkaç âşık bulunması âdettir. Benim gördüğüm düğünün aşığı Zaimli Mirza idi. Mirza 28-30 yaşlarında genç bir Terekemedir. Usta bir âşık olarak kabul edilmiyor. Söylediği Türkülerin çoğunu doğru olarak bilmiyor; bilmediklerini yazmak suretiyle Öğrenmeye çalışıyor. Düğünde âşıkın vazifesi misafirleri, - bilhassa atlı-

lan - eğlendirmektir. Hemen her akşam, bazan gündüz de yemeklerden sonra âşıktan fasıl yapması isteniyor.

Fasla başlamadan evvel hikayeci sazı ile ortaya çıkıp dinleyicilerin ne istediklerini soruyor. Âşık dinleyen muhit zevk itibariyle mütecanis bir kitle teşkil etmediği için istenenler de çeşitli oluyor. Bunların arasından âşik meclise münasip düşenleri söylüyor. İhtiyarların bulunduğu bir mecliste daha çok dini ve talimi parçalar seçmeye dikkat ediyor. Kendisinden hiç bir şey istenmemiş olsa bile fasla, hikayecinin hemen daima dini destanlarla başlaması dinleyenler arasındaki yaşlı ve tecrübelerini saymak istemesi ile izah edilebilir. Gerçekten de bu cins parçalar çalınır söylenirken, varol âşik, sağol âşik, gibi takdir sesleri ve bahşişler bu ihtiyarların oturduğu baş sedirden geliyor. Bunlardan sonra hikayecinin memnun etmeye dikkat ettiği kitle "atlı,, lardır. Atlı oğlan evinin davet edip düğüne çağırıldığı misafirlerdir. Bunlar düğünün en kıymetli misafirleridir. Çünkü düğünün son gününde oğlan evine verilmesi âdet olan bahşişin en ağır yükü onların omuzlarındadır. Atlının 10 liradan aşağı bahşiş vermesi âdet değildir. Bu para düğün sahibinin masrafına dostlarının iştirakidir: Bir nevi karşılıklı yardımlaşma. Âşık toplanan bahşişin da en kabadayısı atlılardan gelir. Bunun için âşik atlıların istediklerini ön plâna almağa mecburdur. Düğün olan köyün yerli halkı gençleri meclisteki sıralanmanın en son basamağını teşkil ediyorlar. Bunların yerleri çok defa kapıya en yakın olan taraftır. Fakat kalabalıkları itibariyle hepsini geçiyorlar. Atlıların gençleriyle bunların arasında zevk itibariyle ayrılıklar da olmadığından, ihtiyarlardan sonra âşik bu kalabalığı memnun etmeye başlıyor. Şiirler, türküler destanlar dini olmaktan çıkıyor, daha çok aşk, macera ve kahramanlık temlerini içine alıyor. Gençlerde kaynaşma o vakit başlıyor, iyi türkü çağıranlardan âşıka arkadaşlık edenler çıkıyor, âşik bir türkünün ilk kıtasını söyleyip sesi iyi olan ve türkü söylemesi istenenin önüne geliyor; bu yeni sanatkâr aynı makamla başka bir türküye başlıyor ve ilk kıtasını bitirdikten sonra gene âşik alıyor. Bu şekilde bazan üç hatta dört kişi türkü söylüyorlar. Türkü söyleyenler eğer saz da biliyorlarsa aşık, sırası geldikçe sazı bu yeni sanatkâra bırakıyor. Benim bulunduğum düğünde bir sıhhiye memurunun sesi ve türkü söylemesi âşıktan daha iyi çıktı, dinleyenler âşıktan daha çok bu yeni arkadaşta iltifata, ondan türküler istemeye başladılar; meclis o hale geldi ki âşik susmağa mecbur oldu. O vakit yaşlılardan biri işe müdahale ederek "düğünün âşığı var, onu dinleyelim,, diye Mirzayı müşkül vaziyete düşmekten kurtardı.

Düğün bir hafta devam ettiği ve her akşam âşik fasıl yaptığı halde âşıktan hikâye istenmedi. Fasılları, türküler, destanlar, teşkil etti. Bunun sebebini sorduğum zaman bana gecelerin hikâye dinlenmeyecek kadar kısa olduğunu söylediler. Yapılan fasılların en uzununu Şenlik'le İzani'nin karşılaşmalarının anlatılması teşkil etti. Aşık, Şenliğin bu ma-

cerasını tam bir hikâye tekniği ile anlattı, onun için metin 3 saat kadar sürdü. Fakat daha hikâyeye başlar başlamaz, odadaki dinleyicilerin sayısı azalmağa başladı. Kapıya yakın oturan gençler yavaş yavaş odayı terk ediyorlardı. Biraz sonra bu âşık bırakıp gitme hastalığı atlılara da sirayet etti, o kadar ki hikâye bittiği vakit odada üç dört ihtiyardan ve benden başka kimse kalmamıştı. Âşık hikâye arasında bu bırakıp gitmelerden şikâyet etti, türkülerin arkasında irticalen söylediği hayatilerde "baba, âdet hikâyeyi atlılar dinler hani bu düğünün atlıları görek,, gibi cümlelerle üzüntüsünü ve kızgınlığını anlattı. Bir ara kalan ihtiyarlardan da birisi uyuklamaya başladı. Âşık uyukluyanın sağında kim oturuyorsa onu cezalandıracağını söyleyerek bu halin de önünü aldı. Âşık Mirza'nın gördüğü bu rağbetsizlik yalnız bu geceye has bir hâdise olmadı, bütün fasıllarda-az veya çok-aynı hadise görülebiliyordu. Bunun sebebi şu üç noktaya işaret etmekle izah edilebilir:

1 - Âşık Mirza usta bir âşık değildir. Dinleyicilerini sıkmadan çalıp çağırarak kudretini gösteremiyor.

2. Hemen' her zaman aşıkın fasla başlamasile beraber dışarda da toy başlıyor. Toy düğünde yapılan eğlencelerden birinin adıdır. Toyun çalgısı davul zurnadır. Hemen her zaman davul zurna oyun hayaları çalıyor, gençler ya bir kol = ağılda yahut müsait bir harman yerinde bar oynuyorlar, oyuna benim bulunduğum düğünde genç kızlar da katılıyordu. Söylenilenlere göre Kürtlerde, Çerkeslerde, Terekemelerde beraber oynamak âdeti varmış. Yerliler ve Türkmenler kız erkek karışık oynamazlarmış. Gençler çıkıp oyun oynamayı -bilhassa kızlar varsa-her zaman âşıkı dinlemeye tercih ediyorlar.

3. Âşıkların dinlenmesini icap ettiren anane zayıflamıştır, âşıklara eskiden gördükleri rağbet gösterilmiyor.

Düğünün son gününde âşıkla toy sahibi arasında ücret meselesinden bir münakaşa çıktı. Âşıklara düğünlerde verilen ücret iki şekilde ödeniyor: ya âşıkla muayyen bir miktar üzerinden pazarlık ediliyor. Bu halde âşık az çalsın çok çalsın, razı olduğu miktar parayı kendisine veriyorlar. İkinci halde âşıkla pazarlık edilmiyor, düğünün son gününde âşık için toplanan pasa (bahşiş) ne olursa âşık ona razı oluyor. Eğer pazarlık yapılmışsa bu parayı düğün sahibi alıp âşığa pazarlık ettiği miktarı veriyor.

Âşık Mirza pazarlıksız gelmişti. Paşadan toplanana razı olması lâzımdı. Fakat tahminlerin tersine paşadan âşığa ancak 15 lira toplandı. Misafirlerin söylediklerine göre böyle bir düğünde âşığa en aşağı 50-60 lira toplanması lâzım gelirmiş. Âşık bu parayı azınsadı ve almadı. Bir âşıkın bir hafta çalıp çağırıp da 15 lira alması şimdiye kadar görülmemiş bir şeydi. Bütün misafirler ve düğün sahibi âşığı haklı buldular ve üzerine, toy sahibi 15 lira daha ekledi. Âşık gene razı olmadı. Düğün sahibini ve köylüleri "ben buradan para almadan giderim, fakat bir destan söylerim elâlemin dilinde Benliahmetliler de düğün sahibi

de rezil olur,, diye tehdit ediyordu. Uzun münakaşa ve ricalardan sonra paranın üzerine beş lira daha eklemek suretile âşık Mirza memnun edilebildi. Misafirler âşık para vermek hususunda pek nekes davranmışlardı. Atlıların en kabadayı bile âşık için ancak bir lira attı. 5-10 kuruş verenler, hatta hiç vermiyenler vardı. Bu hadise de açıkça gösterdi ki hem Mirza beğenilmemişti, hem de âşık para vermeyi icap ettiren anane bir hayli zayıflamıştı.

ŞAHNALAR'DA:

Hikâyeleri tesbit etmek bakımından bu yılki çalışmalarımın en verimli yeri Şahnalar oldu. Hesap memuru yüzbaşı Hamdi Alper beni ve beraber çalıştığımız üç âşıkı günlerce evinde misafir etmek, istediğim âşıkları buldurup getirmek suretile bana büyük yardımlarda bulundu. Kendisine burada teşekkür etmeyi borç bilirim. Şahnalar'da yazdığım ilk hikâye, Dahar Mirza oldu.. Hikâyeyi yazdıran, Şahhalar'da oturan âşık Şaban Göktaş. Kendisi saz çalmak bilmiyor. Bununla beraber sesi çok güzel olduğu ve türküleri iyi bildiği için düğünlere bile gidip hikâye anlattığı olurmuş. Bu surette sazsız hikâye anlatan bir sanatkârdan da metin derlemiş olduk. Daha sonra Sivas'ın köylerinde saz çalmasını bilmiyen hikayecilerden tesbit ettiğim metinlerle beraber Dahar Mirza sazın hikâyede yaptığı değişiklikleri tesbit edebilmemizi temin edecektir.

Şahnalar'da kendisinden hikâye tesbit ettiğim âşıklardan ikincisi Aşık Aziz Aydın'dır. Aziz Aküzüm'lüdür. Şairliği ve irticai kabiliyeti de hikayeciliği kabar kuvvetli. Gençliğinde İran'ın, Azerbayca'nın bir çok şehirlerini gezmiş ve meşhur ustaların yanında bulunmuş, Kendisinden Melikşah ile Güllühan'ı, Sevdakârşah'ı ve Gürcü Kızını tesbit ettim. Aziz bunlardan ilk ikisini kitaptan öğrenmiş; hem de bu kitaplar yeni yazı ile matbaa basmaları imiş. Halk hikâyeleri üzerinde duranlar yeni basılmış nüshaların sözlü ananeye nasıl kaynaklık ettiğinin örneklerini bu iki hikâyede bulacaklardır. Aziz'in anlattığına göre kendisi bunları yalnız kitaplardan öğrenmekle kalmamış, eski ustalardan öğrendiklerini de onlara katmak suretiyle yazılı ve sözlü kaynakların bir halitasını meydana getirmiş. Aşık Aziz'den bu üç hikâyeden başka, kendi şiirlerini Şenlik ve Sümmani'nin bazı destanlarını ve şiirlerini tesbit ettim.

Şahnalar'da kendisiyle görüşebildiğim üçüncü âşık Oğuzlu'lu âşık Lâtif oldu. Ve.Biz, Kars'a yazın iş vakti gitmemizin en büyük sıkıntısını Aşık Latifi bulmakta çektik. Ramazan olduğu halde âşık tarlasında yahut yaylasında işinin başında idi. Kendisiyle çalışabilmek için tarlasına aşığın yerine adam tutup ücretini vermek mecburiyetinde kaldık. Ancak ondan sonra âşık gelip bizimle çalışabildi. Latif aslen Erzurum'lu, bildiği hikâyeleri de oradan öğrenmiş, lehçesi ve söylediği türkülerin makamları Kars'lı âşıklarinkine nisbetle bir hayli değişiklikler gösteriyor. Âşıkların birbirlerini methetmeleri pek az raslanan hâdiselerden olmakla beraber, muhitin bütün âşıkları Lâtif için "Koroğlu

hikayelerini en iyi bilen âşık,, diyorlar. Hikâyecilik bakımından gerçekten tanıdığımız âşıkların pek çoğundan usta. Dursun Cevlani'ye Köroğlu'nun Hasan bey ve Silistre kollarını kendisi öğretmiş. Âşık Latiften Köroğlunun zuhurunun elimizdeki metinlerden oldukça farklı bir varyantını, Hasan Bey, Hasan Paşa, Bolu Beyi kollarını tesbit ettim. Köroğlu hikâyelerinden başka Karslı Tüccari'nin tasnif etmiş olduğu Eşref hikâyesini yazdım. Lâtif Eşref hikâyesini de en tam olarak kendisinin bildiğini iddia ediyor. Kendisinden Eşref hikâyelerini Tüccari'nin niçin ve nasıl tasnif ettiğini de öğrenmek mümkün oldu.

Şahnalar'daki çalışmalarımın en orijinal tarafını yeni bir saz şairinin hayatının hikâyeleştğini öğrenmem oldu. Hayatı hikâyeleşen bu saz şairi 19. yüzyılda yaşayan Deliktaşlı Ruhsati'nin oğlu Minhacî ,dır. Böyle bir hikâyenin varlığını bana Şahnalar'da askerliğini yapan Sivas'ın Haydarlı köyünden Ali Demir verdi. Ali demir küçüklüğünde pek çok hikâye dinlemiş, bunların birkaçını da tam olarak türkülerıyla beraber bilirmiş; fakat bir kaza geçirmiş ve bildiği hikâyelerin çoğunu ve bu arada Minhaci'nin hikâyesini de unutmuş. Buna rağmen kendisi hikâyenin mensur kısmını hatırlıyor, türkülerinin nerelerde söylendiğini, bazılarının birkaç beyitini biliyor. Hikâyeyi kendisinden bu halile de olsa tesbit etmek faydalı olacaktı. Ali demir yalnız bana hikâyeyi yazdırmakla kalmadı, onu daha iyi bilen âşıkların adreslerini de verdi. İzinim sonuna yaklaşıyordu. Sivas'ta bulunan ve Minhaci'nin hikâyesini bilen âşıkları da görmek istediğim için Şahnalar'dan ayrıldım. Bu yıl bu bölgede derlediğim hikâyelerin listesi şudur:

<u>Hikâyeyi anlatan Âşık</u>	<u>Hikâyenin adı</u>	<u>Sayfa adedi</u>
Oğuzlu'lu Âşık Lâtif	1. Köroğlu'nun zuhuru	20
	2. Köroğlu'nun Bolu bey kolu	80
	3. Köroğlu'nun Hasan bey kolu	240
	4. Köroğlu'nun Silistre kolu	120
	5. Eşref Bey	160
Aküzüm'lü Âşık Aziz	1. Sevdakâr Şah	60
	2. Gürcü kızı .	60
	3. Melikşah ile Güllühan	60
	4. Şenlik ve Sümmani'ye ait şiirler	30
Şahnalar'lı Âşık Şaban '	1. Dahar Mirza	90
	2. Minhacî	20
Ali Demir		
	11	940

Şahnalar'dan dönüşte Kars'ta iki gün daha kaldım. Ramazan olduğu için hikayecilerden Mehmet Kasım ve Dursun Cevlani orada idiler. Tıpkı geçen seneki gibi Kasım gene Mevlût'un, Dursun da İsmail'in kahvesinde hikâye anlatıyorlar. Kendilerinin bildikleri hikâyelerin hemen lepsini daha evvel tesbit ettiğimiz için onlardan yeni hikâyeler yazmadım.

Ali Demir'in bana Minhaci'nin hikâyesi için adreslerini verdiği hikayecilerin ikisi de Sivas'ın köylüklerindendi. Biri Savcun'lu Âşık

Ömer, ötekiler Koyuncu köyünden Âşık Halil, ve Hüseyin. Minhacî'nin yeni ölmüş olması, vakanın kahramanı olan kadının birkaç sene evveline kadar sağ olması, bilhassa Minhaci'nin hayatına ait elimizde malûmat bulunması âşıkların hayatının hikâyeleşmesinin tetkikinde bu yeni metnin büyük bir değer taşımasını icap ettiriyordu. Sivas'ta bunun için indim. İlk Koyuncu köyünden âşık Halil ve Hüseyin'in yanına gittim. Bu iki âşık hikâyeleri öğrenmek ve söylemek hususunda adeta birbirlerini tamamlıyorlar. İkisi de saz çalmak bilmiyor. İkisinin de okuyup yazması yok.

Halil küçükken saza merak sardırılmış, babasından gizli bir saz ele geçirmiş, uğraşıp durmuş. Fakat sofı bir adam olan babası bunu duyar duymaz saz çalmanın günah olduğunu ve bu işe devam ederse Halil'i evlâtlıktan reddedeceğini söylemiş, sazını da alıp kırmış. Bildikleri hikâyeleri ikisi de kulaktan öğrenmişler. Hikâye öğrendikleri âşıkların hemen hepsi Kars'tan gelme muhacirler olması dikkate değer. Bu iki âşık yalnız âşıkları dinlemekle kalmamışlar, okuma bilenlere yeni neşredilen basma hikâye kitaplarını okutmak suretiyle de hikâyeler öğrenmişler. Yahut bildikleri hikâyelere bu surette yeni unsurlar katmışlar. Halil'den tesbit ettiğim Emrah hikâyesinde bu olayın örneklerini bulabiliyoruz. Âşık, hikâyedeki türkülerin hangilerini kitaptan, hatta pilâklardan, alarak hikâyesine kattığını işaret etti.

Koyuncu'lu âşıklardan iki hikâye yazdım. Bunlardan biri, Karşlı âşıklardan öğrenilen ve geliş yeri doğu bölgesi olan Ercişli Emrah hikayesi-ki bu metin Erzurum'lu âşık Mıktat anlatması ile büyük bir benzerlik gösteriyor-> ikincisi vakanın cereyan ettiği, ve hikâyenin doğduğu yer itibariyle Orta Anadolu'nun malı olan Minhacî'nin hikâyesi. Metinlerden birincisi, doğu Anadolu'daki zengin hikâyecilik ananesinin orta Anadolu'da nasıl fakirleşip zayıfladığını ve yeni muhite ve sosyal şartlara hikâyenin nasıl uyduğunu açıkça gösterebiliyor. İkincisi bize iki muhitin hikâyeciliğini karşılaştırabilmemiz imkânını vermekle kalmıyor, bir saz şairinin hayatının hikâyeleşmesine ait en yeni ve en orijinal örnek olmak kıymetini de taşıyor.

Koyuncu köyünde kaldığım müddetçe Sivas muhitinde hikâye bilen âşıkların adreslerini de öğrenmek suretiyle ilerde bu bölgede yapılacak bir gezi için faydalı ve lüzumlu malûmatı da toplamış oldum. Koyuncu'lu âşıklar, Halil ve Hüseyin, ben köyde kaldığım müddetçe işe gitmek ve beni odalarında misafir etmek suretiyle işime büyük yardımlarda bulundular, sağ olsunlar.

Koyuncu köyünde derlediğim Emrah (60 sayfa), Minhacî (25 sayfa), hikâyelerini de katarsak bu yaz bir ay süren seyahatim ile halk hikâyeleri listesine 1000 sayfayı aşan yeni bir metin külliyatı katmış oldum.